

Mötesanteckning Uppdragsgrupp Strategi för hälsa 2024-11-29

Plats: Navet science center, Skaraborgsvägen 1A, Borås

Tid: Kl 9.00-15.00

Omfattning: 1-9

Närvarande

Mattias Fehling, SÄS, sammankallande för gruppen
Carolina Svensson, Närhälsan, sammankallande för gruppen
Charlotte Bliesener Falkenström, Närvårdssamverkan, koordinator
Karin Jensen, Närvårdssamverkan, sekreterare
Lina Sjöstrand, Marks kommun
Robert Almqvist, Vårgårda kommun
Kristina Nyberg Smahel, Borås kommun
Karin Eliasson, Svenljunga kommun
Julia Eriksson, Tranemo kommun
Kristina Sunebrand, Bollebygds kommun
Åsa Andergrand, Folk tandvården
Andrea Dalberg, Folk tandvården

Gäster

Sabira Zejnilovic, Aktivitetslots VGR
Kajsa Söderström, strateg VGR koncernkontor

Frånvarande

Martin Johansson Projektkoordinator FaR Södra Älvsborg
Charlotte "Lotti" Klug, Vårgårda kommun
Emma Vånder, Ulricehamns kommun
Li Johansson Nyström, Herrljunga kommun
Spiros Lappas, Närhälsan

1. Mötets öppnande

Carolina Svensson, Närhälsan, som är mötets ordförande öppnade mötet och hälsade alla välkomna.

2. Godkännande av dagordningen

Dagordningen godkändes. Föregående mötesanteckningar läggs till handlingarna och finns publicerade på Närvårdssamverkans hemsida. Karin Jensen, Närvårdskontoret, är sekreterare. Efter att mötesanteckningarna skickats ut har uppdragsgruppen en vecka på sig att inkomma med justeringar.

3. Introduktion

Carolina Svensson, Närhälsan, och Mattias Fehling, SÄS, gör en återblick och summerar vad denna grupp arbetat med under 2024. För denna uppdragsgrupp ses 2024 som ett gott samverkansår. Den goda samverkan mellan olika samhällsaktörer och civilsamhället ses som fortsatt viktigt för att komma vidare i arbetet med ohälsosamma levnadsvanor. Carolina och Mattias hänvisar till det material som SKR tagit fram om det nationella projektet Strategi för hälsa 2017-2023, se nedan länk. I materialet framkommer det att områden som alla behöver vara med att arbeta än mer fokuserat med är "stillasittande" och "avslutat gymnasium" då det ses försämringar inom dessa områden.

[Kortversion Strategi för hälsa 2017-2023](#)

Vidare delar Carolina och Mattias med sig av sina iakttagelser om hur denna uppdragsgrupp har utvecklats från en projektgrupp till en grupp som fler är intressenter av. De gör antagandet att strukturen för gruppens arbete numera är mer känt inom Närvårdssamverkan Södra Älvsborg. Uppdragsgruppen kommer fortsättningsvis att få sina uppdrag från styrgrupp Närvård eller genom att medlemmarna i gruppen aktualiserar områden som tas med i Handlingsplanen.

Slutligen övrig info från Caroline och Mattias om Livsstilsverktyget som är ett digitalt verktyg för att stärka positiva levnadsvanor. Verktyget är framtaget av forskare från Göteborgs universitet. VGR står bakom verktyget. Det kan användas av invånare, vårdpersonal och för patienter, se bifogad länk.

[Vastra Götalandsregionen | Livsstilsverktyget](#)

4. Hur skulle vi kunna arbeta mer med att involvera invånare- /patientrepresentant

Allmän diskussion om det behövs någon mer representant till denna grupp och om det går att involvera någon med ett invånare- eller patientperspektiv. Gruppen kommer fram till att det ibland finns behov av

att få med andra kompetenser och perspektiv men att dessa behov inte löses genom att bli fler ordinarie personer i gruppen. Lösningen är att adjungera personer med den efterfrågade kompetensen eller som är företrädare för den efterfrågade verksamheten. När dessa situationer uppstår behöves en kontakt tas med Närvårdskontoret som är behjälpliga i att efterfråga det som behövs. Det lyfts en önskan inför 2025 att få igång mera samverkan mellan uppdragsgrupperna.

5. Rapportering från arbetsgrupper – vad har gjorts under 2024?

Hälsocoach online

Löper på som tidigare.

Fysisk aktivitet på recept FAR

Sabira Zejnilovic, aktivitetslots, och Carolina Svensson, Närhälsan, går igenom syftet och mål med projektet, se bilaga 2. Projektet kommit till den punkt att de två aktivitetslotsarna är beredda att ta emot personer som bor eller befinner sig i Borås och Svenljunga. Aktivitetslotsarna kan bistå alla från 16 år oavsett om personen har ett FaR-recept eller inte. Nästa steg i projektet är att finna sätt för hur man ska göra för att implementera detta i alla kommuner och få ekonomiska medel för det. På Närvårdssamverkans hemsida kommer det finns en sida med information om lotsfunktionen och FaR, se nedan länk.

[Fysisk aktivitetslots - Borås och Svenljunga - Public VardsamverkanVG](#)

Ofrivillig ensamhet äldre

Under 2024 har fokus varit på att kartlägga och komma med förslag på åtgärder. På föregående möte berättade arbetsgruppen om att deras slutsatser är att det inte är fler insatser som i första hand behövs utan att det som behövs är ökad kännedom om det som redan görs. Mattias Fehling, SÄS, som är sammankallande för gruppen beskriver att gruppen under 2025 kommer fokusera på att komma vidare med att genomföra åtgärder. Under 2025 kommer också åldersgruppen 18-24 att ingå i målgruppen.

Barn och ungas munhälsa

Arbetsgruppens arbete fortskrider. Sedan föregående möte i uppdragsgruppen har Åsa Andergrand, Folktandvården, och Andrea Dalberg, Folktandvården, träffat Folktandvårdens hälsopromotörer. Planen framöver är att hela arbetsgruppens ska träffa hälsopromotörerna. Åsa och Andrea berättar också att Folktandvården och BVC närmat sig och ser möjligheter till samverkan. Planen framåt är att Folktandvården ska ges möjlighet att besöka de föräldragrupper som anordnas av BVC. Slutligen berättar Åsa och Andrea att gruppen framöver vill ta fram förslag för genomförande av workshop med fokus på lärande och erfarenhetsutbyte mellan socialtjänstens IFO-verksamheter (individ och familjeomsorg) och

Folktandvården. Arbetsgruppen söker en gruppmedlem till för att komma vidare med denna aktivitet. Karin Eliasson, Svenljunga, anmäler att hon kan vara med.

6. Laget runt – lyft något från det lokala arbetet

SÄS: I arbetet med omställningen till Nära vård kommer SÄS under 2025 att starta igång ett arbete som syftar till att kunna genomföra specialistsjukvård i hemmet.

Bollebygd: Siktat på att införa FaR inom elevhälsan. Inför "livsviktiga snack i skolan", samtal med de yngre barnen i skolåldern som ska stärka deras psykiska hälsa. Alla anställda och förtroendevald ska genomgå utbildning om normmedvetenhet som är framtagen av RFSL.

Tranemo: Fokus på processen med att ta fram nytt Folkhälsoavtal. Politiken gett uppdrag om fortsatt arbete med jämställdhet och ungdomsråd.

Vårgårda: Det bedrivs ett arbete inom ramen av ett IOP (idéburet offentligt partnerskap) för att stärka hälsan i ett utsatt bostadsområde. Det kommer göras en ansökan om medel för att kunna finansiera en frivilligsamordnare som ska arbeta med friskare äldre. Ser en negativ utveckling i skolan med frågor kopplade till frågor inom HBTQ och sämre skolmiljö.

Mark: Det har genomförts en föreläsning i ämnet sexuella övergrepp av barn och unga för medarbetare inom IFO och elevhälsa samt till fritidspersonal och några övriga grupper. Föreläsningen gav en förståelse om att kommunen behöver arbete vidare med att öka kunskapen om övergrepp i den digitala världen. Det här arbetet kommer fortsätta under 2025. Alla 9-åriga barn kommer få en bok som handlar om vad som kan hända på "nätet". Att dela ut boken ses som en del av kommunens trygghetsskapande arbete. Kommer inför "livsviktiga snack" precis som Bollebygd samt genomföra RFSL's utbildningen om normmedvetenhet.

Borås: Omorganisation inom förvaltningen. Fokus inom förvaltningen på att genomföra olika aktiviteter i samband med att kommunen är med och arrangerar SM-veckan under vecka 6. Blivit en Pep kommun (en del av Generation Peps arbete med att involvera kommunerna). Inom ramen för detta är det tänkt att det ska genomföras en friluftsfestival för barn och unga. Vidare info om att föräldrastödsprogram kommer ersättas av riktlinjer. Fortsatt samverkan med det civila samhället. Områdesutveckling kommer ha fokus på att få Hässleholmen till ett område klassat som 1 mot att bli ett område klassat till 3. Slutligen info om ett projekt som kallas HackShield som är riktat till barn i åldern 8-12. Genom ett spel lär sig barnen att kunna hantera "nätet" och dess baksidor, se bifogad länk

[HackShield - utbildar barn till cyberagenter för ökad säkerhet på nätet!](#)

Svenljunga: Kommunen har fyra fokusveckor som ligger till grund för folkhälsoarbetet. Senaste fokusveckan handlade om temat fri från våld. Kommande vecka är den sk hälsoveckan där både skola och tandvård är med. Info om att det kan bli så att det öppnas en barn- och ungdomscentral i anslutning till familjecentralen. Barn- och ungdomscentralen är en samverkan mellan kommun och region.

Folktandvården: Åldern för gratis tandvård sänks den 1 januari 2025 från 23 till 19 år. I vissa områden kommer det här ge större negativt utfall än i andra. Pengarna ska flyttas över till åldersgruppen 67 år och äldre. Info om det finns fortsatt vilja inom Folktandvården att arbeta med hitta arbetssätt som leder till att patienterna blir friskare och behöver mindre tandvård.

Närhälsan: Kommer arbeta mera med det uppdrag som finns att arbeta med befolkningsuppdraget.

Närvårdskontoret: Påminner om Samverkanskonferensen den 6 mars. Info om att ordförande och vice ordförande från styrgruppen kommer att besöka denna grupp under 2025. Börja fundera redan nu på vilka frågor denna grupp vill lyfta med styrgruppen. Närvårdskontoret eftersöker någon från denna uppdragsgrupp som kan vara med i en arbetsgrupp inom uppdragsgruppen Barn och unga som kommer arbeta med samverkansinsatser för barn och ungdomar med ohälsosam viktutveckling. Kristina Nyberg Smahel, Borås Stad, anmäler sig till att vara med.

7. Föreläsning "Framtidsspaning och trender"

Kajsa Söderbolm, digitaliseringsstrateg vid koncernstab digitalisering i VGR, besöker gruppen digitalt och berättar om aktuella framtidsspaningar och trender, se bilaga 3. Kajsa beskriver skillnaderna mellan trender och förändringsfaktorer. Trender har en tydlig riktning och en drivkraft. En trend kan förstås genom att ställa frågorna *vad är det som händer, varför händer det och vilka effekter får det?* Kajsa lyfter fram SKR's rapport "Vägval för framtiden 5 - En spaning mot år 2035". Syftet med rapporten är att öppna upp för dialog och fortsatt analys på hemmaplan om viktiga vägval inför framtiden. I rapporten presenteras fem olika megatrender eller sk spänningsområden. Vidare tio trender som kommer påverka regioner och kommuner framöver. Kajsa delar med sig av de insikter som Helsingborg stad kommit fram till kommer påverka dem. Deras insikter är att det kommer ske förändrade förväntningar och att förväntningarna på samhällsaktörer ökar. Det blir nya krav på dialog och kommunikation. De kommer ha invånare i skilda världar. Med det menas att skillnaderna i befolkningens levnadsförhållande successivt ökar vilket ses bidra till en ökad polarisering mellan invånare.

Avslutningsvis görs ett grupparbete. Uppdragsgruppen delas in i tre grupper där varje grupp får frågor om varsin trend. Respektive grupp redovisar sina svar och reflektioner.

Invånare med alltmer ojämlika livsvillkor: Märks av på hemmaplan, ses i olika undersökningar och i flera olika sammanhang. Ojämligheterna är tydliga mellan olika grupper och/eller geografiska områden. Några pågående arbeten för att möta trenden är exempelvis medskapande arbetssätt där kommun och invånarna tillsammans löser problemen.

Demografiska utvecklingen utmanar: Påverkar möjligheten att rekrytera erfaren personal. Det kommer bli fler komplext äldre sjuka vilket kommer

kräva nya arbetssätt som utgår ifrån människors möjligheter att hålla sig friska på egen hand. Förebyggande team i Bollebygd lyfts som ett exempel på den typ av förändrade arbetssätt.

”Tyckonomin” breder ut sig: Gruppen ser att denna trend är tydlig. Många som anser sig veta och får med sig andra trots att det finns evidens för att det som ”förståsigpåarna” säger är felaktigt. Det är svårt att bemöta personer som är tyckare. Ett sätt att arbeta för att denna trend inte ska få ännu starkare fäste är medborgardialoger.

8. Arbeta med handlingsplanen 2025

Medskick från styrgruppen

- Fortsätt arbetet med befintliga fokusområden – ta stege framåt!
- Utöka arbetet med ofrivilliga ensamhet till att omfatta fler målgrupper

Förslag från Carolina Svensson, Närhälsan, och Mattias Fehling, SÄS, är att

- Ta bort HCO men behålla övriga
- Lägg till ytterligare 1-2 fokusområden för 2025
- Utveckla nästa steg inom samtliga fokusområden

Det genomförs en workshop med syfte att forma Handlingsplanen för 2025. Workshopen resulterar i att handlingsplanen 2025, se bilaga 4, ska omfatta de nya fokusområdena hälsolitteracitet och kommunikation samt balansera mera/fallprevention för äldre. OFrivillig ensamhet utökas till också omfatta ålder 18-24.

9. Avslut

Nästa möte sker den 10 januari. Inför nästa möte behöver alla förbereda sig med att fundera på lämpliga aktiviteter för respektive fokusområde 2025.

Bilagor

Bilaga 1: Presentation Strategi för hälsa

Bilaga 2: FaR-projektet Södra Älvsborg

Bilaga 3: Trender och omvärlden

Bilaga 4: Handlingsplan 2025